

és a középtengeri országok stb., nagy érdeklődést mutattak. Ezeken a piacokon erősen keresték a szovjet furnírfát.

Eredményesen alakult a tölgy- és bükkfa választékok exportja.

Ezen választékok iránt oly nagy volt a kereslet, hogy a szükségletet megközelítőleg sem tudták kielégíteni.

A hajózási szezon előrehaladásával a faáruk felterhelése terén is óriási előrehaladást értek el.

Míg az előző években a hajók a berakási munkák helytelen megszervezése következtében a vevők és révészek jogos elégedetlenségére gyakran aránytalan hosszú ideig tartózkodtak a szovjet kikötőkben, addig 1931-ben a leningrádi kikötőben a hajók kiszolgálása 62.000 font sterlingre és az arhangelski kikötőkben majdnem hasonló összegre emelkedett. E számok már a berakási munkálatok előnyös megszervezéséről beszélnek és azt mutatják, hogy a gőzhajók többsége a kijelölt határidő előtt felterhelve nyílt tengerre távozhatott.

A Szovjetunió faexport ipara, speciális gyárai mellett, több újonnan berendezett és modern gépekkel felszerelt üzemmel is rendelkezik, mint pl. a Dubrowski gyár, „Pionir” és a A. Primm. E gyárak a termelés szempontjából a legjobb svéd üzemekkel egy színvonalon állanak és naponta 13—14 standardot termelnek. Modern raktárokkal is rendelkeznek, amelyek különösen fűrészáru beraktározására vannak berendezve.

A Szovjetország faexportipar munkás kérdését úgy kívánják megoldani, hogy a már dolgozó személyzet minőségének emeléséről aktív módon gondoskodnak és ezenkívül a fűrészüzemekben, rakodóhelyeken és fakikötőkben oly embereket alkalmaznak, akik speciális faipari főiskolákat és intézeteket (Leningrad, Moszkva, Arhangelsk) végeztek.

A szentesi hősök erdeje

Írta: Scherg Károly m. kir. főerdőmérnök

A „Szentesi Hirlap” 1932 április 3-iki számából vettük át a következő cikket:

„Teremtsük meg a hősök ligetét” címmel a Magyarság husvéti számában megjelent felszólításra közzéteszem a hősök erdejére készített tervemet. Szentesen ez az ötlet már nem új, mert már tíz esztendővel ezelőtt felvettették ez az eszme a város képviselőtestületében s a közgyűlés el is határozta, hogy a hősök erdejének elkészítésével kívánja leróni az elesettek iránti kegyeletét. Ezt abban az időben az „Erdészeti Lapokban” is leközltem,

minek már akkor sok helyen visszhangja támadt. A terv kivitele elé azonban Szentesen a területadásnál támadt nehézség.

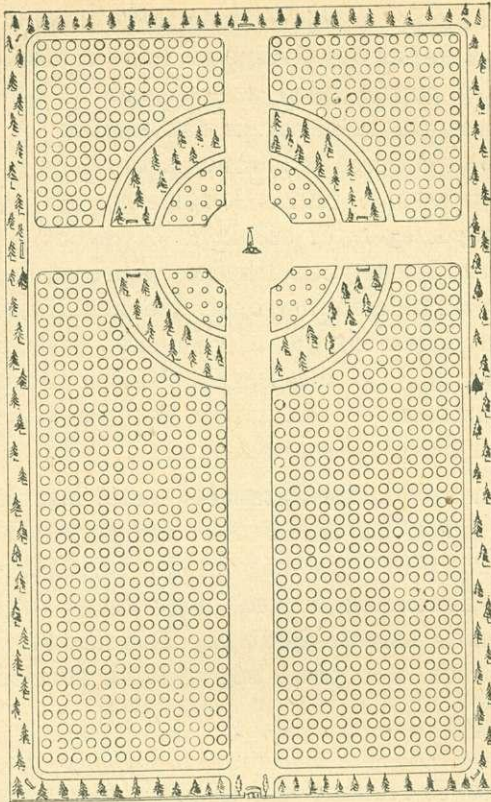
Ezen terv 1926-ban elevenítettetett fel újra, mikor a kormányzó úr őfőméltósága egy beszédében e célból országos mozgalom megindítását ajánlotta. Tudomásom szerint ezen legfelsőbb helyről jövő buzdításnak több helyen meg is feleltek, csak Szentes elégedett meg a határozattal, de tovább nem jutott. Az idén végre Szentesen is megoldódott a terület ügye, amennyiben az épülő huszárlaktanya mellett fennmaradt 8 hold területet e célra rendelkezésre bocsátották s utasították a városi kertészetet, hogy az ültetést még ezen a tavaszon kezdje meg.

Miután az ilyen erdőtervezésnél fokozottabb figyelemmel kell lennünk arra, hogy mit akarunk elérni s hosszú, céltudatos munkával érhetjük csak el, hogy igazán a célhoz méltó legyen a eredmény: felajánlom tervemet, hogy illetékesek tegyék bírálat tárgyává és ha megfelelőnek találják, valósítsák meg, mihez felajánlom az államerdészeti csemetekertből is a szükséges csemeték nagy részét, egy része pedig a városi kertészet által volna megszerzendő.

A terv készítésénél céлом az volt, hogy a nemzeti kegyeletet hosszúéletű, nagy méreteket elérő, ezáltal impozáns, egységés fajú fák ültetésével úgy kifejezni, hogy a keresztény gondolat kifejezése mellett csak a hősök fáí legyenek lombhullatók, míg más minden örökzöld legyen a kertben. A széles nyiladékokat kereszt alakján vegyes fenyőkből, főképp feketefenyő, erdei fenyő, azonkívül egyes szürke-, ezüst- és símafenyőkből, továbbá machóniából álló örökzöld koszorúval vettem körül, melyek belsejét gyepen lazán álló nyirek alkotják. A nyiladékok középvonalába vagy egy 1914—1918 feliratú turulos obeliszket gondolok egy öröklámpással a jobb viszonyok beálltával felállítandónak, vagy esetleg egy kupolás oszlopcsarnokot, vagy egy sequoia gigantea, vagy más hasonló hatalmas piramis alakú fa ültetését, mely előtt egy öröklámpást lehetne felállítani. A főnyiladékok párhuzamosan szabályos sorokban állanak a hősök fáit alkotó tölgyek, melyek minden második sora között kis gyalogösvény vezetne, hogy minden fa megközelíthető legyen.

A fa elé a hozzátartozók vagy kis táblát, vagy követ he-

lyezhetnének el, mely hirdetné, hogy kinek emlékét őrzi a fa és mikor, mely harctéren esett el a név viselője.

Mínthogy a tölgy alatt árnyattűrő bokrok, machonia, ilex, buxus, taxus, aucuba, prunus Laurocerassus, borostyán, télizöld, páfrány még megélnek, ezekkel volna a két fasor köze díszíthető. Hogy a hősök fái magasnövésű, ágtiszta törzsek legyenek, az ültetésnél 1 m távolságban 4 más árnyattűrő fával ültetendő körül, mely mint hajtófa magassági növekedésre és ágtiszta törzsképződésre kényszeríti. Ezek, ha a tölgytörzsek kellő magasságot elérték, kivágnak és helyükbe a tölgyek alá cserjék, páfrány, borostyán stb. volna telepítendő. A hősök fáinak 5—8 m távolságban kellene állniok, hogy hatalmas méretű fákká fejlődhesse- nek. Most azonban a hely kihasználása, a magassági növekvésre serkentés végett 1 méteres hálózatban a közöket is ki kellene tölteni, csak a fenyvesek szélén hagyandó üres sáv, hogy azok

fel ne kopaszodjanak. A bejáró kapu mellé 2 piramistölgyet kellene ültetni és a kaput úgy kiképezni, hogy a középben legyen kis ajtó, de szükség esetén egész szélességben ki lehessen nyitni, hogy hősök ünnepén, madarak és fák napján a leventék, az iskolák nagyobb tömegben is bevonulhassanak. A kapu fölé PRO PATRIA vagy hasonló felírás kerülhetne. Az egész kertet is 15 m széles fenyőszegély és ezenkívül összevont élősvévény venné körül. Ezen fenyőszegélyben lehetne elhelyezni egyes pihenőpadokat és madárvédelmi dolgokat, etetőket, fészekodukat. Ide kellene minden évben kihozni a leventéket, iskolákat, cserkészeket és nekik a magyar dicsőségről előadást tartani, itt lehetne megtartani a madarak és fák napját, mivel a gyermekek természet szeretetének kultuszát segítenénk elő.

Ma, midőn az általános szanálás ismét legerősebben az erdészetet érte, midőn 22 erdőhivatalt szüntettek meg május elsejétől, holott a külföldi fa még mindig súlyos terhe behozatali mérlegünknek, fontosnak tartom, hogy megragadjam Szentés város ezen nemes elhatározását és felajánljam segítségemet ahhoz a munkához, mit pénzhiány idején nem sikerült megvalósítani.

*

Elismeréssel és örömmel üdvözöljük a főmérnök úr kezdeményezését, mely a nemes gondolat és szándék megvalósítását komoly útra tereli. Legyen szabad azonban a kivitelnél leendő figyelembevétel végett a magunk megjegyzéseit is megtennünk.

Amint a vázrajz mutatja, az említett 8 hold nagyon szűk arra, hogy ott 1200—1300 tölgyfa elhelyeztessék. De hiszen a kaszárnyaterületből fennmaradó föld nem is 8 hold, hanem 13. Ez már elég nagy terület ahhoz, hogy a fásítás folytán ott népkert, liget képeztessék ki. Gondoskodni kell megfelelő utakról, szabad területekről, ahol nagyobb tömegek elférhetnek. Mert tökéletesen egyetértünk a főmérnök úrral abban is, hogy mindenféle, szabadban rendezendő ünnepek ott bonyolítottassanak le, például az iskolások részére évenként megrendezendő fák ünnepe, madarak ünnepe. Ha addig érünk, hogy a hősök emlékére a nagy tisztáson emelhetünk valami obeliszk-félét, ott lesz tartandó a hősök emlékünnepe. De ott tarthatók majd a majálisok

és egyéb gyermek- és diákünnepélyek s a tervezésnek erre már most tekintettel kell lennie, mert hiszen ez a — mondjuk így — népliget nem öt—tíz évre, hanem legalább egy évszázadra szól. És ha majd az erdő évtizedek után lombos lesz: utódainknak itt, a város közvetlen közelében pompás üdülő-, szórakozó- és kirándulólhelye lesz a hősök erdeje.

Persze több esztendő munkája lesz az erdő megteremtése s bizony jó időbe kerül, míg az fákkal, bokrokkal, cserjékkel meg lesz töltve. De mindennél fontosabb szerintünk egy minden részletre kiterjedő pontos terv és ültetési program elkészítése, mert ha a szép és célszerű kivitelt most nem jól fogjuk meg: azt később már nem igen lehet reparálni. *(Szerk.)*

Dámvad a főiskola vadászterületén. A főiskolai tanulmányi vadgazdaság fokozatos kiépítése egy jelentős lépéssel haladt ismét előre. Gróf Erdődy Pál szentpéterfai nagybirtokos nagylelkűsége ugyanis egy vemhes dámvadtehenet juttatott a főiskolának, amelyet március hó 15-én bocsátottunk ki a területre, ugyanott, ahol az 1928-ban a Károlyi László gróf által ajándékozott mufflontörzs is mindjárt neki megfelelő otthonra talált.

A dámvad ma számottevő tényezője a hazai vadgazdaságnak és a főiskolai szakoktatás eddig is nehezen nélkülözte. A súlyos gazdasági viszonyok azonban, sajnos, nem engedték meg a vétel útján való beszerzést. Éppen ezért kétszeresen értékes minden támogatás, mellyel egyes uradalmak főiskolánk vadtelepítési kísérleteit támogatják. A most kibocsátott dámvadtehen sem marad sokáig magában, egy tiszamenti nagy uradalom szintén felajánlott a főiskola részére egy teljes dámvadtörzset, amely rövidesen meg fog érkezni.

A zavartalan szaporodás és fejlődés érdekében a dámvadat a főiskolai területen 3 évi teljes tilalom alá helyeztük, amiről a szomszédokat is értesítettük. Reméljük, hogy nem fog megismétlődni az egyik mufflonjuhval történt eset, amelyet tilalmazása dacára is lelőtt egy vadász, aki nem ismerte a mufflont.

A hársfavirágok és egyéb gyógynövények. Ezévi március havi lapszámunknak „Különfélék” című rovatában fenti cím alatt egy kis közlemény jelent meg, amely a hársfavirágok és egyéb gyógynövények gyűjtésének és kezelésének módját, valamint a gyűjtött gyógynövényekért elérhető egységárakat ismerteti. Miután a gyógynövénygyűjtés úgy nemzetgazdasági, mint a munkanélküliség csökkentése szempontjából is fontos szerepet játszik, ismételten felhívjuk t. tagjaink és olvasóink szíves figyelmét „A hársfavirágok és egyéb gyógynövények” című közleményünkre.